

Terra a la vista!!

Amb aquesta mostra, el Museu Barbier-Mueller d'Art Pre-colombí de Barcelona s'afegeix a l'oferta que aquests dies inundarà de còmic la ciutat. Més de tres mil anys d'història plasmada amb més o menys encert per dibuixants de fama mundial.

A la dreta, Tintin descobreix una tomba inca a 'El temple del sol', d'Hergé. A sota, Astèrix i Obèlix es troben una tribu d'Amèrica del Nord a *La gran travessia*, d'Uderzo i Goscinny.

Si una cosa ha tingut sempre molt clara aquest museu és que hi havia un desconeixement general de tot allò que concerneix el món de l'Amèrica antiga. Sovint es confonen les cultures sud-americanes, es trivialitzen els aspectes dels habitants originaris de l'Amèrica del Nord (per culpa moltes vegades de la imatge deformada que ens n'ha arribat a través del cinema) i, en general, és un tema que es tracta de forma secundària a l'ensenyament. És per això que, cercant una millor connexió entre el públic potencial i la matèria a fer conèixer, l'encarregada de la conservació del museu, Elisabet Caselles, va tenir la idea de muntar l'exposició: "Jo, particularment, sóc una entusiasta del còmic, de tota la vida, i, després de dedicar-me a estudiar les cultures pre-colombines, em vaig aficionar a cercar i guardar tots els còmics ambientats en aquest període o que hi fessin referència. Quan vaig proposar aquesta exposició a la direcció del museu, i me la van

confirmar, vaig veure complert un dels meus somnis. Crec que és una forma molt pràctica i alhora divertida d'acostar aquestes cultures a tot el públic, des del nen petit que només es mira els ninots fins a l'adult que en segueix l'argument".

A cada sala de l'exposició, ideada pels alumnes de l'escola Elisava, hi haurà expositors a manera de calaixera on, amb unes lents amplificadores, es veuran els aspectes que s'han volgut destacar de cada pàgina. Les obres es distribuïran

per les sales del museu procurant de fer coincidir els còmics exposats amb la temàtica de les sales on s'exposaran.

Així, trobem que tant la sala I com la VII seran dedicades als indis nord-americans, segons la visió particular amb què els van plasmar Hugo Pratt i Milo Manara a *Verano indio*; Charlier i Giraud amb el personatge del tinent Blueberry i l'obra *La pista de los sioux*; Goscinny i Morris amb Lucky Luke i l'obra *El Séptimo de Caballería*; i Giancarlo Bernardi i Ivo Milazzo amb una aventura del personatge Ken Parker, *La luna de la magnolia en flor*. "És evident que hi ha autors que fan una recreació dels indis pell-roigs més lúdica, més prototípica, però sovint hi ha qui recorre als estereotips d'una forma massa pueril. Així ens trobem amb incoherències, com que tots els indis hagin de viure en un *tipis*, que només era l'habitable de certes tribus de les planures, o que es desconeixin totalment els indis d'Alaska, que també formen part d'aquesta ètnia. No hem volgut ser gaire dogmàtics i restrictius, perquè l'humor d'un Lucky Luke o d'un Astèrix a vegades pot semblar que només vagi adreçat a un públic infantil, però darrere els dibuixos hi ha una feina de documentació i de representació buscant la màxima versemblança, dins les limitacions de l'autor, d'aquella cultura".

La sala II és dedicada als primers contactes, i així trobem que l'Astèrix de Goscinny i Uderzo va ser dels primers que va arribar a Nord-amèrica, a *La gran travessia*, molt abans de Cristòfor Colom, fins

i tot. Els protagonistes, relacionant els costums dels indígenes, arriben a pensar-se que són ibers i que han arribat a Hispània; els indis, en justa correspondència, tampoc no tenen una visió gaire coherent dels nousvinguts.

La sala III és dedicada a Teotihuacan, concretament al mural de Quetzalcóatl, amb l'obra de Mitton Quetzalcoatl. També la sala IV aprofundeix en la cultura funerària d'una de les principals ètnies de l'Amèrica antiga, la dels maies, dels quals només se solen trobar restes funeràries, de manera que a vegades és difícil de reconstruir-ne la vida domèstica habitual; però, així i tot, s'hi han destacat les obres d'Hugo Pratt *Mu. El continent perdut*, i de Dominique Ite, amb *El testamento del dios Chac*.

Continuarem la visita per la sala V, dedicada a una altra de les principals cultures que, malauradament, van ser gairebé del tot extingides amb l'arribada dels colonitzadors espanyols. Es tracta dels asteques, amb els treballs d'Ibáñez, *El quinto centenario* de Mortadel·lo i Filemó; Carlos Trillo i Enrique Breccia, amb l'obra *Alvar Mayor*, i Tharrats i Andreu Martín amb *La guerra de los dioses*.

La sala VI és dedicada al Perú. Hi figuren les obres d'Hergé, *Tintín al temple del Sol*, o d'Oswald, *Camino a Esteco*. "Encara que l'obra d'Hergé, dins el seu estil pulcre de trets simplificats, denota una bona documentació prèvia, no vam voler agafar *Tintín a Amèrica* o destacar-ne aspectes com ara les

mòmies pre-colombines que es poden trobar a *Les set boles de cristall*, sinó que es estimem més l'es-

cena en què l'intrèpid reporter troba una tomba amb objectes funeràris, un dels quals molt semblant a un que tenim aquí exposat".

Finalment, la sala VIII, dedicada a les cultures de la conca de l'Amazones, on hi haurà situada l'obra d'Antonio Segura i Pepe González, *Una mujer llamada Mamba*.

L'Amèrica antiga és llunyana en el temps i en l'espai, desconeguda fins i tot des del punt de vista de la ciència, i és per aquest desconeixement que es pot unir la realitat —partint de l'expressió cultural d'aquests pobles exposada a les sales del museu Barbier-Mueller— amb la ficció i la fantasia de les històries que narren els còmics dins els calaixos d'aquesta mostra temporal. Tots, per cert, ben documentats històricament. G. M.

Dibuix de Manara a 'Verano indio', amb guió d'Hugo Pratt. Una visió de les relacions entre els indígenes de Nord-Amèrica i els primers colons europeus gens estereotipada.

Com aprendre a dibuixar en dos dies

Una de les propostes que habitualment té millor resposta del públic és el taller que munta l'escola de còmic Josó. Quatre dies per a començar a practicar-ne de valent i descobrir, en algun cas, una vocació amagada.

Sorgida ara fa vint anys a Barcelona, l'escola va ser una idea del dibuixant Josó, encara que no la va crear amb vocació de centre d'aprenentatge. Simplement, ensenyava a dibuixar els fills dels amics, fins que aquests van anar cridant més nens i així es va arribar a un punt en què es plantejà com un negoci. Fins aleshores poques sortides trobava l'infant que volia aprendre d'una forma seriosa la disciplina del còmic. Les escoles tècniques de dibuix o les acadèmies d'art anaven més enfocades al dibuix artístic, molt més contemplatiu o estàtic. Així, doncs, en el moment que sorgeix l'escola, ja

s'havia anat formant un públic potencial disposat a aprendre totes aquestes disciplines. "Pensa que, al final dels setanta —aclareix Josep M. Polls, cap d'estudis de l'escola i guionista reconegut—, van començar a arribar in comptables còmics estrangers que fins aquell moment la censura no havia permès. El panorama editorial, acompanyat per l'editorial Bruguera i el seu estil de còmic humorístic, es va veure amenaçat per un bon nombre de publicacions que practicaven uns altres estils, considerats més 'incorrectes'. Per primera volta, molta gent que se n'havia anat del país per poder publicar

